

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 72 28 24 00

Sagsnr.
2020 - 10370

Doknr.
329007

Dato
13-11-2020

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har d. 23. oktober 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 37 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Anni Matthiesen (V).

Spørgsmål nr. 37:

”Vil ministeren redegøre for, hvorvidt det er i overensstemmelse med lovgivningen, at kommunale politiske udvalg anvender forvaltningens direktør – eller andre højtstående ledere – som sekretærer, og om dette kan give habilitetsmæssige udfordringer, når eksempelvis en borger klager over ulovligheder i forvaltningen?”

Svar:

1. Lov om kommunernes styrelse forudsætter, at den kommunale forvaltning skal betjene de kommunalpolitiske organer, herunder økonomiudvalget og de stående udvalg. Det er en del af forvaltningens betjening af udvalgene at yde dem sekretariatsbistand.

Udvalgsmøderne er lukkede møder, men det følger af § 20, stk. 4, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse, at udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget.

Det er en betingelse for, at udvalget kan tillade kommunalt ansatte at overvære et udvalgsmøde, at de pågældende personers tilstedeværelse i forhold til de enkelte sager på mødet er konkret begrundet i udvalgets ønske om varetagelse af sekretariatsfunktioner eller i udvalgets ønske om modtagelse af oplysninger, mundtlige redegørelser og lignende.

Principielt vil det således i forhold til sagerne på hvert enkelt udvalgsmøde skulle vurderes, om betingelserne for at tillade kommunalt ansatte at overvære udvalgenes møder er opfyldt. For så vidt angår kommunalt ansatte, der skal varetage generelle sekretariatsfunktioner for udvalget, vil der dog være en tjenstlig tilknytning til alle de sager, der behandles på udvalgsmøderne, så der ikke er behov for en konkret vurdering af, hvorvidt de pågældende opfylder betingelserne for at overvære møderne.

Hvis et udvalgs sagsområde kun omfatter én forvaltningsgren eller -afdeling, vil udvalget kunne meddele en generel tilladelse til, at lederen heraf overværer udvalgets møder. Henhører der under et udvalg flere forvaltningsgrene eller -afdelinger, vil lederne af de pågældende forvaltningsgrene eller afdelinger kun kunne meddeles tilladelse til at overvære behandlingen af de sager, der – direkte eller indirekte – vedrører eller berører vedkommendes forvaltningsgren eller -afdeling. Dog vil én af lederne

kunne tilknyttes udvalget som udvalgssekretær og dermed kunne meddeles generel tilladelse til at overvære udvalgets møder.

Det tilkommer borgmesteren som øverste daglige leder af administrationen – eventuelt efter høring af udvalget eller drøftelse med udvalgsformanden – at træffe bestemmelse om, hvilken sekretærbistand der skal stilles til rådighed for udvalget.

Hvis udvalget ikke ønsker, at den af borgmesteren udpegede sekretær overværer udvalgsrådet, kan udvalget modsætte sig dette, men udvalget kan ikke selv udpege en anden sekretær. En tvist mellem et udvalg og borgmesteren om sekretærbistand må indbringes for kommunalbestyrelsen.

Også en kommunalt ansat, som af kommunalbestyrelsen er udpeget som sekretær for udvalget, kan af udvalget nægtes adgang til at overvære møder i udvalget, men udvalget vil være forpligtet til at rette sig efter kommunalbestyrelsens beslutning vedrørende sekretariatsbistand ved sagernes ekspedition i forvaltningen og i øvrigt uden for udvalgets møder.

Der henvises til Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 208 f.

Det er således i overensstemmelse med lovgivningen, at f.eks. direktøren for en forvaltningsgren- eller afdeling fungerer som sekretær for et kommunalt udvalg, når forvaltningsgrenen eller -afdelingen har sager, som henhører under udvalgets område. Herunder kan udvalget tillade, at vedkommende som sekretær deltager i udvalgets møder.

2. Jeg lægger til grund, at der med spørgsmålet om habilitet sigtes til, om selve det forhold, at en forvaltningsdirektør har et medansvar for den konkrete forvaltning i sin del af kommunens administration, gør den pågældende inhabil i forhold til en indsigelse om, at forhold i den pågældende forvaltning er eller har været ulovlige.

Tilsynet med kommunerne varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Jeg kan derfor ikke udtale mig om konkrete habilitetsspørgsmål, førend der eventuelt måtte foreligge en sag i ministeriet. Jeg kan dog generelt vejledende oplyse følgende:

De generelle regler om habilitet findes i forvaltningsloven og har baggrund i det grundlæggende krav om saglig forvaltning.

Reglerne har til formål at undgå en reel risiko for, at afgørelsen i den konkrete sag påvirkes af uvedkommende hensyn, og at der hos parterne eller i omverdenen opstår mistillid til upartiskheden hos de offentligt ansatte, der skal medvirke i sagen.

Efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, er den, der virker inden for den offentlige forvaltning, inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

For at inhabilitet indtræder efter nr. 1, skal den personlige eller økonomiske interesse være af en sådan størrelse, at man med rimelighed ud fra en generel bedømmelse kan gå ud fra, at den vil være egnet til at kunne påvirke sagsbehandlingen.

F.eks. kan det ikke i sig selv anses for tilstrækkeligt til at statuere inhabilitet efter bestemmelsen, at en given beslutning vedrører arbejdspladsen eller arbejdsforhold i den forvaltningsgren eller institution, hvor den pågældende er ansat.

Efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 4, er den, der virker inden for den offentlige forvaltning, inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår.

Bestemmelsen indeholder fire betingelser for, at der indtræder inhabilitet: For det første skal vedkommende behandle en sag ved to forskellige myndigheder. For det andet skal der i det væsentlige være tale om den samme sag ved over- og underinstansen. For det tredje skal den overordnede instans behandle sagen som klage- eller tilsynsorgan. Endelig, for det fjerde, skal dobbeltfunktionen bevirke, at vedkommende får en uvedkommende interesse ved overinstansens behandling.

Uden for bestemmelsens anvendelsesområde falder den situation, hvor sagen alene behandles ved én myndighed. Det bemærkes herved, at de stående udvalg i en kommune og de forskellige forvaltningsgrene inden for kommunen ikke er forskellige, selvstændige forvaltningsmyndigheder, men en del af den kommunale enhedsforvaltning.

Uden for bestemmelsens anvendelsesområde falder endvidere den situation, at en myndighed genoptager en sag. I sådanne tilfælde vil de, der medvirkede ved sagens første behandling, heller ikke efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, jf. straks nedenfor, normalt være inhabile ved behandlingen af den genoptagne sag, ligesom de pågældende kan deltage i vurderingen af selve genoptagelsesspørgsmålet.

Hvor der ikke foreligger inhabilitet efter bestemmelserne i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1-4, kan der være grund til at overveje, om der alligevel vil foreligge inhabilitet efter opsamlingsbestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, er den, der virker inden for den offentlige forvaltning, inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Inhabilitet foreligger ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 2.

I alle tilfælde er den vurdering, der skal foretages efter § 3, stk. 2, objektiv i den forstand, at personens individuelle forhold med hensyn til risikoen for, at netop den pågældende vil lade sig påvirke af uvedkommende hensyn, ikke indgår i habilitetsbedømmelsen.

Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 3.

Der henvises til Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 2013, s. 153 ff., og Niels Fenger m.fl., Forvaltningsret, 2018, s. 130 og s. 249 ff.

Det er på ovenstående baggrund Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en direktør for en forvaltning i en kommune, der som led i sit hverv varetager en sekretariatsfunktion i et stående udvalg, ikke i almindelighed vil være inhabil ved behandlingen af sager i udvalget. Dette gælder også ved udvalgets behandling af f.eks. en borgers klage over forhold i forvaltningen, herunder når borgeren finder sagsbehandlingen eller andre forhold i forvaltningen ulovlige.

Hvorvidt der i en given sag foreligger inhabilitetsbegrundende forhold, må dog i det enkelte tilfælde vurderes konkret ud fra de nærmere omstændigheder.

Med venlig hilsen

Astrid Krag